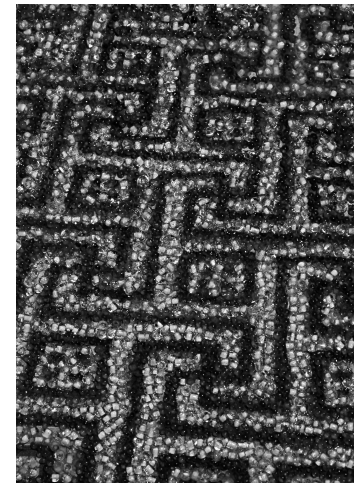

ARNE MERILAI

TÜRANN OIPIPI

ARNE MERILAI

TÜRANN OIDIPUS

VERB
TALLINN 2009

Tänu Kultuurkapitalile

Toimetanud Kerti Tergem
Kujundanud Piia Ruber
Küljendanud Pille Kilgas

Autoriõigus: Arne Merilai
Kirjastus Verb, 2009
www.verb.ee
Kõik õigused on kaitstud.

ISBN 978-9985-9948-3-2
Trükikoda Pakett

Seletuskiri

Möödunud aasta märtsi iididel osalesin Bologna Ülikooli korraldatud kultuurimälu sümposiumil, mis toimus Bertinoro lossis Emilia-Romagnas. Meeleolu tundus renessanslik, ikkagi esimest korda Itaalias! Kui olin oma ettekande maha vuristanud ja küsimustele ligikaudu vastanud, otsustasin, nagu ikka, pisut ringi vaadata. Antiikne linnake ja vaimustav konverentsikeskus näisid tõelised huviväärsused. Muidugi soovisin ka Internetti väisata, milleks tuli laskuda keldrikorruse arvutisaali. Ja säääl – *voilà!* – see juhtuski!

Hämar võlvialune oli poolitatud rohelise kilepresendiga, mille taga käis agar euroremont. Arusaadav, miks raaliruum oli räni-rahvast täiesti tühi: ainult üks ja null. Õnneks kaldus päev juba õhtule ja peagi taastasid töömehed vaikuse vallamaja, lahkudes riburada. Neist viimane asetas printerilauale mingi jõupaberist paki, sellelt eelnevalt kinnastega krohvipuru maha kloppides. Küllap oli komps kuskilt müüriorvast lammutamisel välja kukkunud ja jäi nüüd homseid muuseumieksperte ootama.

Isu täis meilidest ja kodumaa lehtede virtuaalsest pronksivalust, asutasin minagi varsti minekule. Väljudes heitsin pilgu koraks mapile ja silmasin vaevuloetavaid kreekakeelseid versaale: ...TIOS CHER...SOS – O...DIP... TYRANN... Vaat, milline ootamatu ahvatlus! Et kõitev nahariba ja rabe takunöör olid juba lahti harutatud ning pamp varem avatud, ei olnud patt järele vaadata, millist sisu ümbris varjas. Lubja käes pleekinud beeži paani seest koorus välja saksakeelne käsikiri, üsna selge trüki ja vaid väheste kahjustustega. Ei olnud tarvis kaua süveneda, et kohe innustuda ja õhinal materjali skaneerima asuda. Järgmisel päeval möönsin viisakalt vempu, kergelt kogeleva naivismiga, ent bibliofiilne tädi pilgutask vaid kelmikalt silma. Justkui soovinuks ta mulle kõike hääd Hendrik Adamsoni viisil: „Las lennate!...“

Ja tulemus on raamatuna teie ees! Pean tunnistama, autori nime või varjunime ei ole ma enne kusagil kohanud. Tema või-

malik rahvus tekitab küll tugevaid jaankrossilikke kahtlusi... Aga ükski veebi- ega muu otsing ei ole veel tulemusi andnud. Võib-olla on tegu debüütteosega, mille looja on meie hulgast ammu lahkunud? Loodame, et pärijate ilmumisel tuleb Kultuurkapital honorariga appi, süvenevast kriisiajast hoolimata. Seniks aga registreerin „romaani“ enda nimele, et levik ei takerduks, nagu Joosep määrati hooldama Jeesuslast.

Kas oopuse žanriks on dokumentalistika või ulme, ei saa me ilma põhjaliku uurimiseta määrata. See lahendamata küsimus ei takista ometi teose avaldamist! Usun, et harjumatu Oidipuse lugu väärrib vähemalt harivat, kui mitte teraapilist või koguni kunstilist tähelepanu. Ilu asuvat ikkagi vaataja silmades – koopiate koopia.

Siiski võib mõnigi kahtleja kogu diskurssi Uku Masingu moel „jäledaks freudismiks“ põlata, milleks on loomulik õigus, eriti kui hundinuiade taga vaba vett ei märgata. Alaealine või allergiline lugeja parem hoidugu põrsast kotis ostmast ja pärast kirjastajaid kirumast: Trooja hobune koputab väravale.

Lõpuks paar stilistilist märkust. Pontios Chersonesose lause on vormilt lihtne, kuid sisult tiine. Omajagu peamurdmist nõudis selliste emakeelde nihutamine. Ülesannet ei lihtsustanud ka varjatud poetilised tsitaadid. Seepärast kujunes meetodiks Ilmar Laabani nõuanne Artur Alliksaare luule vahendajale. Igakord ei leidu üksüheseid vasteid keelemängudele *à la* „kes mängib masti, saab purje pealekauba.“ Siis tuleb appi võtta asenduspõhimõte: rootsi keeli kõlavat hästi teisend „kes valib värvi, saab vikerkaare viimati.“

*

Pühendan töördõmu kõigile ülenevatele ja alanevatele sugulastele ning lähedastele.

Siiralt Teie tõlkija
Arne Merilai

Elva – Liinakuru 2008

ΠΟΝΤΙΟΣ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΣ

ΟΙΔΙΠΟΥΣ ΤΥΡΑΝΝΟΣ

PROOIMION

Vatikani hiigelarhiivides jõuab visa uurija, kes Kuningas Oidipuse märksõna jälitab, välja eriskummalise säilikuni. Selleks on kleenuke ümbrik pealkirjaga „Unenäod“, kus varjul kolm ilukirjanduslikus laadis laastu. Nende autoriks on märgitud kuulus astronoom ja matemaatik, jesuiit Christopher Clavius (1538–1612). Ometi ei asu toimik mitte gregooriuse kalendri (1582) peaarhitekti fondis, vaid on inkvisiitor kardinal Bellarmine käsul välja tõstetud tähetarga suure austaja ja sõbra Galileo Galilei (1564–1642) kirjavahetuse mapist. Kas oli üriku eraldamise põhjuseks selle sisu paganlikkus või heitis mõistatuslik materjal postuumselt varju Püha Tooli tähtsa nõuniku vaimsele seisundile, jääb vaid oletada. Siiski näib, et tuline poleemika Ptolemaiuse ja Copernicuse jüngrite vahel ehk Maa või Päikese kesksuse tüli – meenu-tagem ka Giordano Bruno nõiaprotsessi (1600) – ning Claviuse enese lepitarv semi-heliotsentrism ei puutu vist vahetult asjasse. Aga Jumal teab.

Kaasaja Eukleidese ehk Christoph Clau, nagu teda kodumaal Baieris kutsuti, esimene unenägemus on dateeritud 1577. aasta novembrisse, mil kogu Euroopat vapustas Suure komeedi suurhänd. Järgmine ülestähendus kannab aastanumbrit 1580, kui *Collegio Romano* õpetlane võis jälgida hirmpunast kuuvarjutust Igavese Linna kohal. Viimane, juba konarliku kalligraafiaga skript pärineb 1611. advendiajast. Nimelt uuris taevateadlane elu lõpul õhinal Kuud Belgiast muretsetud kalli imeriista ehk teleskoobi abil. Vana mees ei uskunud silmi: kas Maa kaaslasel on tõesti pinnavormid ja seega mõeldav elu?

Kolm kosmilist, ent samas väga isiklikku sündmust näivad olevat tema müstilise inspiratsiooniga tugevas konstellatsioon. Kas kõlasid hääled välja tema seest või kajasid alla läbi eetri? Kas astronoomi assotsiatsioonid tulvasid vabalt või allus ta mingile välisele jõule kui tahtetu metronoom? Millised meeletted tulevad kõne alla, kui preestri elukombed olid kahtlemata karsked?

Üksiti või teisiti: antud teema valguses omandavad doktori hinged kaemused endelise või isegi maagilise tähenduse. Just nii, nagu saatuse näpunäitel kõlab tema nimi – Vöti.

Kaks esimest visiooni on paigutatud protokollide ette kui lah-tine avang, viimane lugu aga raamistab kiiret lõppmängu. Kes alustab, kes võidab? Valged, mustad või hallid elundid? Hääd pää-murdmist, kauneid kombinatsioone!

Pontios Chersonesos
1938

Christopher Claviuse esimene nägemus

Oo vend Dionysos!

– Mis kuulukse, veli Apollon?

Sina tume, taltsutamatu täkk!

– Olympose hele, hale ruun!

Aina ratsutad ringi komeedi seljas?

– Muidugimõista – kole igav ju teisiti.

Aga mina aina peesitan siin külmal Veenusel.

– No missas passid, karga kah mära nägarale... Hoplaadi!

Uhh, laseme siis lennate!

– Viuu-vopsti!

*

Tead – siuglev sugenes mul salamõte.

– Toho Muusamusitajat!

Vahi seemneta Viljasigitajat!

– Kipud aina ennustama?

Kuula ometi!

– Muudkui vehid laia lüüraga? Anna Hermesele tagasi, mis tema.

Sina ära huilga selle süürinksiga. Pidid flöödi ammu Paanile kin-kima.

– Mis nüüd õite hakkas? Muistse põlve pärandusest ihkad laulu ilmutada?

Njah.

– Nonoh?

Ehk jätame hetkeks sfääride muusika. Mõtleme parem, mis meist hädapärast saab.

– Meenuta, muide, mis sa ära vusserdasid.

Ilma sinuta ei oleks see õnnestunud.

– Koos sinuga kõrbevad kõik põhja.

Pane pudrumulk kinni!

– Tee silmaavad lõpuks lahti! Valgust peaks justkui jaguma.

Vaata! Meie, jumalad, ei ole siiski surelikud...

– Kuid miskipärast võtab vägisi võhma välja?
Seis on, jah, enam kui kriitiline.

– Näedsa, hakkab kohale jõudma... Sest inimesed ei ole ammu soovilikud.

Nende nõder meel on muutlik. Aga nõnda hajume meiegi riburada.

– Tokerjad hääbuvad, tokerjad tääbuvad... Ehk oma aigu viil?
Oh sa jokkis Bakchos, mudakakerjas. Päikesejumal peab alati särama!

– Solipsist! Heliose hõivaja. Pane ennast põlema! Või kõnele asjast!
Isa Zeusi suurest asjast kõneldes...

– Ja omaenda väikesest...
... ma ei taha tuhmuda.

– ... mina ka ei soovi sinu pärast kuhtuda.

Kuivõrd ma näen – enamasti – juhtuvat ette... Tekkis mul kava...

– Loitsi, loitsi, patune Phoibos, Leto sohipoeg!
Pane tähele, Kadmose ja Harmonia võõrik... Kadala Semele vesivõsu.

– Asu teema juurde, supiloorber!
See ei ole sulle mingi *trygoidia*, veinipära plära.

– Küllap *tragoidia*, mida kavatsed, kui ma kord sokud laulma õpetan.

Titaanlik tuleb see tõesti, Phoibose nimel!

– Pajata siis ometi, kadala kaksikõe armetu armuke.
Mitte üks piuks, kui sa vakka ei jää, vastik vagel härja reies.

– Lahe olla!
Sina jälle jäta armas Artemis rahule!

– Hüva! Tulista.

Pigem raketi kui noolega.

– Hea kui sa veel kadagi vinnata jaksad.

Nonii, jutt läbi.

– Kena küll – tülitekitaja kardab kaklust.
Kas lobamokk pelgab vaikust?

– Võib-olla. Milles lugu? Luuakse kurbmäng – kellest ehk milleks?

Kui surevad minu inimesed, ei ole ka meid enam. Kui mulle ei ohverdata, kui mind ei teenita, kui minu peale ei mõtelda... Kui kahejalgsed sulgedeta olendid muutuvad ennast imetlevateks Narkissosteks... Sest kellele avalikku reklaami ei tehta, seda ei ole ju olemas. Filosoofid ütlevad: subsisteerib, aga ei eksisteeri. Tühi kest – eluta nahk, vaimuta silm.

– *Zombi-jumal*? Tühi tähistaja!

Sina muidugi. Vahest oled siiski huvitatud?... Kunagisest hili-semast abstraktsest objektist uuesti ellu tungida? Praegu on veel lõbus, aga pärast võib hilja olla.

– Mu ihar Kuldkihar! Me ei ameleks siin tülitsevas armastuses... Mu poolvennalik pepupakkuja... Tolle koledasti põrutava pisuhänna küürul... Kui Sa ei peaks mind köidetud pooleks.

Midagi tuleb niisiis ette võtta. Teised olümposlased vaadaku, kuidas ise saavad. Meie muretseme iseendi eest. Nagu *yin* ja *yang*.

– Ning milline on taas Sinu veider ettepanek?

Kõige tähtsam on intriig! Nagu teatavad teatriteadlased. Keegi tuleb panna meile ambroosiat pakkuma... Et võiksime inimloomade tulevikus uuesti ärgata.

– Önnis unistus. Kuidas Sa kavatsed seda korraldada?

Mina haldan Delfit, eks ole. Sina valdad Teebat. Tekitame kahe peale ühe Punn-Munni... Kurva kuju rüütli. Kes kõigile südamese läheb. Ja ka altpoolt erutab. Minu oraakel korraldab selle kenasti ära... Püütia on väga tubli hääletoru. Sina sätid teatri sisse.

– Siiski! Sa unustad justkui meelega ühe tähtsa asja... Traagiline kangelane on pooljumal. Et olla mõjukas, peab ta tõusma kuningate soost. Teeba noor valitseja Laios on aga minu hõimlane. Kadmoslane. Ma ei taha mitte oma ema suguvõsa rappidada...

Olen sellele mõelnud... Tõsi! Aga Menoikeuse Kreon ei kannata tema kõrval hästi välja. Kuna põlvneb spardidest, Kadmose poolt külvatud lohe hammastest. Ei ole kõige nooblim päritolu. See ei

lähe rahvale nii hästi korda. Ülev peab olema teistest kõrgem. Armukadedale Kreonile anname pisut amüsantsema osa. Vajalikult vastiku ehk vastandliku. Kontrastiprintsiip, nagu nad kunagi selle avastavad.

– Sihid siis Laiosele kuningapoja teha... Ja sellele õudsa õnnetuse taha... Aga mis mina selle eest vastu saan?

Vastu saad sellesama, mis minagi. Et me olu ei hävi ega mälu ei kao.

Soovitan, et Laiose pojast võiks küpseda üks mürgine salavili... Näotu... Världjas... Olgu see kättemaksuks selle eest, et... Et noor valitseja häbistas oma naist, ja nõnda kõiki Aphrodite tütreid!

See peaks nii Sulle kui ka alatasa kaklevale julmale Aresele, Kadmose kaasa Harmonia isale ja ilujumalannast ema armukesele hästi sobima. Või üldse, mis Sul neist Polydorose võsudest! Too ju aina ahistas oma kauneid õdesid. Eriti kallist Semelet, aga eks Sa tea seda lugu ise paremini...

Nagunii on labdakiidide veri algusest peale hukas. Eks olnud ju nende ema spart Nykteuse tütar. Segame aga veini ja äädika lõpuni läbi. Küll tuleb kange jook, mis mõikab!

– Kas pead silmas, et Polydorose kiim lööb jälle välja Laiose juures? Kuidas ta röövis ja vägistas Peloponnesose rajaja poja Chrysipose? Aga see valdjas oli ju ise petis. Tegi võidusõidul sohki, ostis kaarikumehi ära. Olümpiamängud olid vaevalt sündinud, kui doping ja korruptsioon juba luurasid staadionil. Ilge!

Ära unusta siiski, et Pelopsi loll isa Tantalos oli meie poolvend. Kes kannab praegu allilmas küll näljasena karistust. Kuid mis ta siis varastab nektarit ja ambroosiat ning reedab inimestele ülailma saladusi. Pealekauba küpsetas ta Pelopsi ära ja püüdis liha jumalatele sööta. Et veenduda igavikurahva kõigeteadmises. Kuigi ainult me kalli poolõe Persephone ema Demeter sõi, sest oli hajameelne oma suures leinas. Nii et vanaisa pidi pojapoja uuesti ellu äratama. Äranäsitud öla asemele toppis vandliluu.

– Hüva-hüva, paistab, et jutt sul täna jookseb. Kuid mida see Epikaste käopoeg meil siis tegema hakkab? Laseme tal Laiose

avalikult maha tappa? Või omaenda emaga uusi maokihvasid soetada? Silmad välja susata, jalgupidi üles puua? Mis veel õrna inimhinge võdistab?

Just! Midagi sinnapoole. Et oleks kohutavalt hirmus. Nii et kaastunne lõhestab. Väeti vapper ussike maadleb kosmilise korraga... Pimesikk... Ületamatu iroonia! Õudselt kihvt! Tuleb vapustus, mis kestab sajandeid.

– Ahhaa! Pölistamine on minu rida. Nii et selleks Sa mind vajadki? Dionüüsiate üleajalist jõudu! Valgus on küll kiire, aga ei püsi paigal. Midagi ei jää endisest järele. Viuh ja lännu! Vaid laulud ja loud kestavad oma kohal – läbi aja.

Jah, käsi peseb käbarat. Veli sügab velle selga. Aga oma ohvri jätame ellu, ooterežiimile... Sest millalgi äratatakse ta loomulikult üles. Ja tema reanimeeritud hingest pungume taas meie kui uued puhtad poisid. Vakuvarisenud tuhost nagu fööniksid ehk tulililled. Tuleb, tuleb – uute jumalate ootus! Ja ükskord saabub kevad teisiti, mil londid kahel otsal löövad lausa lõkendama. Ning meie oleme selleks krapsti valmis. Taastuv enesepeegeldus.

– Tiu-tiu!.. Aga mis siis saab, kui ta vastu punnib? Või lihtsalt hüva kava ära sokerdab? Inimese poeg on ju puudulik ja jäärapäine. Tahab oma peaga tegutseda, ülemustega vaielda. Neil on ju halvaks kombeks *hybris* – ülbus –, *hamartia* – eksitus – ning *sōphrosynē* – kaalutlemine. Lollita neid psühhotroopse keemiaga palju tahad, ikka veavad ennast teisele rajale. Ausalt öeldes päris imetlusväärne kohe...

Ja seda ütled Sina mulle! Labaste lemb! Kas Sinuski on äkki tärnanud *philia* – iha läheduse, kiindumuse ja... laudalüürika järele? Ei kujuta Sind hästi ette lüpsisooja armukese rollis... Lääge! Aga eks kõike saab ära kasutada. Mis üle ääre läheb, lõigatakse maha. Ning kus puudu tuleb, kleebitakse juurde. Hiljem hakatakse seda nimetama meediaprojektiks.

– Ega Sa kohe üldse ei jäta! Ohtlikud suhted, ohtlikud suhted...

No mis siis veel teha, kui meelelahutust ei ole. Väljamõeldist ja riukaid. Mängu võlu!

– Eks ta ole. Sinu juurdelõikamiskirg on vist silmanähtavalt ajendatud... Hmm, ma parem vaikin... *Psyche* on sul tõesti muheldalt motiveeritud. Paned sõnad suhu, kellele vaja. Esitad perverse unenäo, kuis tarvis... Kirjandus, teater, film... Uudisteagentuur... Publiku arvamuse kujundamine. Kuulujuttude ministeerium. Kultuur kui ideoloogiline konstrukt. Doseeritud prožektorid. Demagoogia triumfikaar. Ausalt öeldes – kas ära ei tüüta? Teiste kätega aetud poliitika.

Kuid mida etemat on sul pakkuda? Nõnda see lihtsalt on, aegade algusest kuni otsani. A ja Ω. Kui see ka ei ole hea süsteem, siis võimalikest etem.

– Ei jätku, kui me oleme head, tuleb olla parim! Üleolekutunne on kõige alus. Tahaks sellisest igavast eksistentsist tööpoolest ükskord välja astuda. Aina manipuleeri ja pedikuleeri. Kas eeterlik subsistents ei ole mitte hea lahendus?

Pähh! Lõpeta jama. Kas Sulle siis igavene kōdi ei meeldi? Naerda peab ju ka saama! Näen, et oled liiga kaua koos Thanatosega pummeldanud. Tsükklisse kukkunud. Võta vähe erootilisemalt.

– Sedand küll – nalja peab olema ja nabani! Küllap selle nimel raatsib pingutada. Aga kas ometi ei ole liiga vara nii hullult muretseda?

Mis kannab, ehitatakse esimesena. Mis alguses, ilmub viimasena. Lool tuleb lasta müüdiks kasvada. Arhetüüp peab arenema ja levima. Kui katku ambuda, siis kaugele ja täpselt. See on pika vinnaga *physis*.

– Vahi mutti, kes uuristab metrood! Labürindimeister. Aga sellegipoolest – ära õpeta kogenumaid keppima. Äristasin niisama. Kui investeerida, siis ilmselt tõesti kohe.

Su jutul on juba jumet. Sellest tunneb väiklast venda. Maa-meest sõnast, taevahärga karast! Šikaneerime edasi.

– Nõnda et – teeme ära! Võõrasema vimmale vaatamata?

Jah, kiusliku Hera kiuste. Tehtud!

– Vaevalt, et vanatoil endal midagi selle vastu on? Kui tema mõlemad pojad nii kokku on leppinud?

Või tal mahti on igasse urgu oma välku toppida. Las ätt olla õnne rahu! Ja ausalt öeldes – eks olnud visa Kadmos talle alata pinnuks silmas... Aina jälitas oma õeraasukest Europet. Ei sallinud me ätt noid foiniikia uljaid merehunte... Muudkui levisid ja tuhnisid. Nonde naisterahvad aga sobisid hästi...

– No jah, siis on lubatäht lunastatud. Oleksid võinud varem vihjata.

Nii et aga kappame ajas tagasi?

– Pöörame, pöörame – ots ringi!

Võtame pika reisi alla enne ühe tou! Uhh!

– Ja hammustame midagi krõmpsuvat ka peale. Ahh!

Sünnitaja Semele mälestuseks! Minu käsi selle peale!

– Lapsetooja Leto nimel! Patsu-patsti!

Elagu Pakspalk!

– Punnpulga terviseks!

Pikka iga sulle, murelik magaja!

– Värvilisi unenägusid, museaalne muumia!

Oho-oho-oho...

– Hökk!

On sul alles äkiline punsli-õli! Tulejutt käib läbi!

– Kange kraam, mis? Ära tõin – vanurite sahvrist!

Hei, menaadid luuderohus – laske peremehele vilet ja laulu!

– Vötke viina...

Maitske liha...

– Siis ei hakka...

Tuju viha!

– Hõissaa ja hõissassaa!

Hopsassaa ja hoirassaa!

– Oo Oidipodes! Ära lase meid liiga kaua passida!

Jah, ära moluta, kangemees!

– Kohtumiseni!

Χαῖρε!

HÜPNAGOONIA

ehk

Christopher Claviuse teine nägemus

Lonkur Hephaistose nimel!

Kõrvetavad on hetked, kuid jäisem veel kestmine.

*

Magan pimedas.

Kus olen? Kas toonesepa valukojas?

Sajad siuglevad juured puurivad minust läbi. Risti-rästi peened võrgud jooksevad tihkelt kui kangrutelgedel. Maa tume tõrv põletab mu soontes nagu äädikapära.

*

Meeles muistsed mälopildid levitavad vänget ähma.

Teebalased, kaamed tondid, käes vasksed odad, nahksed kilbid, käivad üle koopasuu.

Tihti mõte langeb neile. Tunnen kohe kõiki ära. Juba eile, tunaan, juba üle-üleile sammusid ja laulsid siin. Kõik mu iidsed isaisad, kallid kaimud Kadmoses. Hõbevalged vanaemad Harmonia põlle seest – ammu kadunud palees. Ikka väsimata visad uued põlved pikal teel.

Mina üksi. Küttekeha. Tulekahi lõõmab lihas. Keset pikka ööd.

*

Kas ma olen Jumal?

Kas ma üldse olen? Miski või kuski.

Kahvatute varjude panipaik. Purikas lumehanges.

Tuhande niidiga mähin end Hadese liivasse. Lugematute eostega pommitan Lethe voogusid. Pilkase elu ja igaviku valla vahel ma põõnan. Iga jumala päevatus taga Manala kuutuse. Uduna hajuvad aastad, alta haua õõne. Nihkuvad sajandid tarduvad merehelmeste kees. Kes arvab aja ära!

Minu silmad on pimedamad kui kännud. Minu kõrvad on kobrulehtedest kurdunud. Olen tummade tumm kivikamakas. Mida haista võib ninatu nina, kui kõriks on kõrb?

Säärase kõht ei korise enam ammu. Milleks seda vatsa üldse vaja oli? Taolise niuded ei nihele enam iial. Mis asjad need niuded on?

Kunagi muutus mu magus maks vasemaardlaks. Ja kollastest kontidest kuivas pikkamisi vääriskaevandus. Kiht kihi peale kurduvad mu kolbas tinased ajud. Nüüd tuhnin seal ringi ning lõõtsutan ääsisütt.

Sepistan enda meelest ilusaid asju. Säravaid-siravaid just nagu tähtkujusid kosmoses. Vikerkaarelisi veiklemaid otsekui põhjaöö virmalisi. Seejärel valan nad jälle ümber.

Taon ja lihvin, plötserdan ning värvin. Vägevaid amforaid, mis pungil on unest. Piduseid peekreid ehk küütlemaid küülikseid nende jalus. Kord mõõku või kiivreid, pärast atradest sirpe. Ehk läheb tarvit?

Ja siis ma ümisen. Ajatuse viiteks. Vaeva vaigistuseks. Peamiselt omal viisil. Kuid vahel ka võõral moel.

*

Minu mõte on sõõrjas kui kaarikuratas. Mille seest hargnevad päikesekiired. Nad sööstavad igasse ilmakaarde. Tahavad äratada, aga ei saa. Igatsevad kasvatada, ent ei taba. Kuni lõpuks hanguvad.

Kuidas on säääl mujal ilma minuta? Kuis kuningriigil olla oma haldjata? Kes on troonita türann, seda tean ma hästi.

Harali haarmeal uuristan end savisse. Kohmakail kombitsail püüan ainiti koputada. Ep jõua kaugele välja. Es kaeva kõrgele üles.

Keegi ei kuule mind! Elatunud laip. Ei sure ega tere.

*

Pisut idanen, tsipa mädanen, aga kaotsi ei kipu.

Leban. Vististi. Kaunis ja tugev. Sama õlakas kui tark. Kuna-
gi. Suure sauaga mees. Vägeva skeptriga sunnik. Kurja kallutaja.
Ülemvõimuga vaidleja – koguni allumatu alam!

Kas olin kõrk või õiglane juht? Rahulembese rahva rahutu
lemmik? Või siiski isekas võitleja? Paraku – ennatlik, perepilaja?

Ei hinga. Ei tuksu. Mismoodi see käiski? Ainult mõlgutan,
mäletsen. Ei kaitse enam kedagi. Ega hävita juba ammugi. Kuid
ikka veel ootan. Ootan ehk aatan. Mitte midagi!

Piki olematuid pilke – nägematagi nähes. Mööda puuduvad
kostmist – kurtmatagi kurtes. Tegemata tehes, minemata minnes.
Ülespoole auran, allapoole nõrgun. Lohtu lootmata, surma saa-
mata.

Kes ma selline ometi olen?

Mina! Kuningas või ori?

Juurikas.

Vang.

RONG SEE SÕITIS

Tšahh-tšahh-tšahh!

Tuut-tuut-tuut... Tuuut!

Üle hämara õrnaroosa virsikuvälja heitis tõusev päike punava
läike. Mööda kaugustesse koonduvat liipritreppi ruttasid roheke-
vadised raudreed. Ikka, ikka, imelikku sihti pikka. Masinaaur ja
malmijõgi – ei need vaata tagasi.

Pilt, kus pühitakse unerähka

Pooltardunud uneähmas reisijad, kes nagu hangunud kro-
kodillid kõledal kaldapealsel olid tuseselt oodanud elavnemise
hetke, tundsid lõpuks ometi soojust kontidesse armuvat. Pilk-pil-
gult sädenesid silmad. Avanesid summutatud haigutuse õõned.
Väärthabemeid sasivad peened sõrmed tasusid tuimenenud põ-
sesarnaid ja poetasid rähmakübemeid tärgeldet taskurätikuisse.
Ei mingit pesemist täna hommikul? Kahju missugune... Ühed nä-
pitsprillid vajasid poleerimist. Teised hambaproteesid klõpsutasid
vastastikku justkui kastanjetid, kahetsedes igaõise supluse jõhkrat
vahelejätmist. Milline silmakirjalikkus – parem rammestav hom-
mik kui üleliia selge öö!

Vähemalt poolte, see tähendab kahe akna all konutaja kohta
vastab taoline kirjeldus enam-vähem ka tõele. Kuivõrd nende
uksepoolsed naabrid püüdsid endiselt rohkem kaabu või nagis
rippuva vihmakeebi varju hoida. Aga mitte enam kauaks – veel
äsja tukastanud mehi vallutas tormijooksul püha kroonu kohu-
setunne. Mille avalikuks ilminguks olid karmistuvad pilgud, kok-
kusurutud lõuapärad ja rõginal allaneelatud unetatt. Vallanuks
nad keskmisest edenenumat eneseanalüüsi oskust, imestanuks
nad siiski tolle vaikiva vimma üle, mida mõistatuslik moraalne
seadus nende sees iseenese vastu tekitas. Aga kuna neil taoline
oskus puudus ega tundnud hing selle järele ka sõnulseletamatut
igatsust, siis kahtlemata kergendas see nende igapäevast asjaaja-

mist. Mis tõi, nagu alati, tõepoolest rohkem tarmukat kasu kui kõhklevat kahju.

Esimene viimastest, sportlik ja šikis pruunis ülikonnas, oli kogu nelikust ainsana raseeritud, kui mitte arvestada peitliteradena mustavaid vurrukesi tema mälestusterohke poksijanina all. Nõnda muljetealdis kartulitaoline ese ei võinud tõenäoliselt mitte kaasa sündinud olla. Aga mine võta kinni – inimesi ehk nende kehi on igasuguseid! Tema veelgi kogukam, mustas särgis ja kalifeedes kaaslane ei mõjunud samuti samaariamehena. Hoolimata sellest, et ta lõi virgudes käbedalt risti ette ja pomises endamisi mingi väljajätelise hommikupalve. Kärmus, millega ta rinnanööbi tagant mingi ketti aheldatud amuleti välja koukis, seda huultega niisutas ning seejärel jälle kanarbikku uputas, tekitas ergutava vastuolu tema pikatoimelise ilmega. Eks ta vist maadleja oligi, vähemasti loomuliku liigina. Jumal teab mis sepapoisid – pimedusest nad volksatasid ja küllap ajapikku jälle öösse kaovad. Kuniks sündmuste äraarvamata katakombidest taas kord välja hulbivad.

Nii et kuigi kabiin ei särinenud just elektrist, ergastas eluandev hommikuvalgus liituvad veerandid selgelt tõukuvateks poolusteks. Taoline magnetravi ei mõjunud teps kehvasti, kuivõrd avardas pisutki tole iseliikuva punkri muidu vägisi kokkukiskuvat kinganumbrit. Nõnda oli põhjust isegi – mornilt – rõõmustada, millist võimalust päikesele lähemal sitsijad peagi varmalt ka kasutasid.

Pilt, kus Siegfried tunnistab Leopardot

„Võib-olla jätame nüüd selle trama, härrased valvurid,” pöördus sõidusuunas passiv hallivõitu mehike ukseäärsete kupeekaaslaste poole. „Minu ammusele rongifoobiale oleks märgatavaks kergenduseks tass head hommikukohvi. Veel parem kaks espressot. Mis? Ma usun, et sedasama soovib ka minu meeldiv reisi kaaslane.”

Ta õngitses põuetaskust poolpõlenud sigarijunni, krapsas laua pealt tikku ja popsutas tõrvatuti vilunult hõõguma.

Tema visavii, saatuse ehk geenide tahtel üsna sarnane hallivõitu mehike, ehkki ilmsesti mõnisteist aastat noorem, mühatas nõusolevalt. „Ae, seltsimees! Vahest laenate ka mulle ühe oma võlupulga? Olukord on leebelt öeldes pisut närviline, ei ole ammu teinud.”

„Olge aga lahke! Suurima naudinguga! Hoiatan küll vähi eest. Sest tean, mida kõnelen.”

Sel ajal kui aknaalused pilke ja tuld vahetasid, ängas turskem saatjatest end äginal püsti ning väljus kupeest. Pikukese aja pärast pöördus ta tagasi, kolme priske veinipunsu sangad sõrmkoogus. Süles aga korv klaaside, juustu ning kuivatatud puuviljadega. Ja vaevalt et oliivideta. See juba oli midagi.

Veidi aja pärast kostis koputus – toodi kohvikann tassidega. Toimekas mustsärklane varjas oma koguka kehaga sissepääsu, haaras kelnerilt kandiku ja libistas ukse tema pika nina ees rudinal kinni. Sõna lausumata jätkas laud enda katmist.

Uksealused kohvi suurt ei tarvitanud, nagu ka sõnu. Küll aga haarasid oma valdusesse pudeli veini ja suurema osa juustu ning kamaluga krimpsus mammusid. Nende hele sigaretisuits segunes paksu havanna tossuga, mispeale öö läbi kramplikult valvatud akna avamine tundus mõistlik.

Virgutavad joogid, värske õhuvool ja valjenenud rattalagin sulatasid viimase kohmetuse kleenukeste hallpeade vahel. Öieti tundsid nad juba kohtumisest saadik teineteise vastu märgatavat

poolehoidu, ainult et valvurite vaikiv jälgimine ahistas suhtlemist. Nüüd aga hakkasid prilliklaasid seda sümpaatsemalt välkuma.

„Nõnda, nõnda... Jälle Itaalias! Meeltülendav, kas Teile ei tundu?”¹

„Jah, ülimalt! Itaalia! Kes oleks uskunud, et peagi jälle niikaugele jõutakse! Rooma, Rooma, Rooma... ah!... Capri!... Sitsiilia... Süda tilgub mälestustest verd. Ega ma igalpool ei olegi tegelikult käinud. Aga mõtelda on mõnus.”

„Teil, mu kallis härra Leopardo, nagu mind kästakse Teid vist kutsuda... ei olnud muidugi raske mind ära tunda, eks ole? Kuigi minu nimi olevat praegu ametlikult Siegfried – kujutage ette! Páris võidukas.”

„Jah, ma taipasin kohe – kulla Siegfried! –, et Te minu tagasihoidliku isiku hetkega tuvastasite. Kuigi vanade ajalehepiltide udu järgi ei pruukinud see sugugi lihtne olla. Arvestades viimaste aastate tugevaid... ehh... ealisi muutusi välimuses. Edenevat hallipäisust ja... teatavat kurba kuhtumist füsiognoomias. Sellist Einsteini-soenguga sihverplaati Te varem vaevalt olete sihtinud. Olud juba ammu väga teised, väga teised...”

Aga Teile ise: kuidas auväärne siis siia saabus?”

„Milanosse? Rongiga, ikka rongiga. Otsemaid... Jah, nõnda-moodi... ümberistumistega... Mis mul üle jäi.

Ütleme nii, et... Ettepanek tehti säärane, millest oli ilmvõimatu keelduda. Küllap nagu Teilegi?

Aga härra Leopardo ise? Kuidas Teid küll üle ookeani toodi?”

„Toodi või kamandati... Ma ütleks, et lausa küüditati.

Teate... Ma arvan, et kui see mees siin ei oleks üleilmsetes intriigidest mitmekordselt karastatud teras... võiks nõrgem vaim isegi hulluks minna.

Kujutage ette – saabusin lennukiga! Tsivilisatsioon on ikka väga kaugele arenenud. Vahemaandumine tehti täisrelvis lennukikandjal. Kusjuures täiesti vaenulikul alusel – nende jaoks,

muidugi... Teistel ju sedasorti laevu veel ei olegi. Võib-olla ehk jaapanlastel mõned nõsud leiduvad. Ja siis üle Lissaboni sirgelt Milanosse. Aina tiibadel. Läbi märtsirajude...

Mul ei ole vähimatki aimu, kuidas selline asi ülepea korraldati. Kas mõistate – ei mingit võtit! Selline kõrgpilootaaž võib peast segi ajada. Isegi minusuguse vanaraua. Millised emotsioonid! Milline peataolek. Pööritab, et vähe ei ole.”

Kannatanud vapralt välja pruuni ülikonna kandist lajatanud hävitava pilguvälgu, püüdis tormakas tuuslaripea äkilist äikesepilve ohutumaks maandada.

„Avvuline konvoi!

Ei maksa kahelda me lojaalsuses üritusele. Ja kõvale vaikimisvande.

Ilmseid asju ei ole intelligentses seltskonnas lihtsalt mõtet varjata, eks ole? Tühi energiakulu ja formaalsus. Küll me teame tõmmatud piire ega provotseeri pahandust. Selleks on meie lähedased liiga kallid, et hooletu lobisemisega riskida. Isegi kui me endi pärast ei peaks muretsema. Me ei ole enam püssidega mängivad poisikesed, vaid vanad kõdud. Või peerud, kui selline definitsioon peaks olema kellelegi suupärasem.

Pikk seiklusrohke elu on mind õpetanud, et mitte enesealalhoidutung ei ole alati see kõige võimsam motivaator. Oma perekonna kaitsmise soov võib olla palju ultimatiivsem tegur. Nii et teil ei pruugi pabistada või oma eeskujulike aruannete pärast muretseda. Põhimõtteliselt oleme mõlemad kukupaid.”

„Jah, härrased võimukandjad, meie sõna selle peale!” lisan kipele ka tema ülelaudne. „Meil on oma jutud – muidugi kõigiti avalikud, nagu allkiri antud –, teil omad. Ei maksa tühja muretseda. Eriti kui võrd kolmandaid isikuid ei paista ei kuulde- ega isegi nägemiskauguses.”

Läikiv vunts tõmbas kalgil ilmel taskust märkmiku ja tähendas sinna midagi sihilikult sisse. Mis hallpää austusest siin ikka kõnelda, kui nooremad on ise kulupead.

¹ Epistolaarse žanri eeskujul kasutatakse käesolevas protokollis vaheldumisi vorme nagu Teile/teie ja Sina/sina, et märkida kõnelejate muutuvaid hoiaku. P. Ch.

Kergelt kahvatavad vanapatused püüdsid teineteisele julgustavalt naeratada. Sest avalikult muigamiseks nappis esialgu söakust. Häda, mida tuli hakata pakiliselt parandama. Kuvõrd see tundus selgelt alandav.

Kahekordne „*À votre santé!*” püüdis tuikuvat toonust taastada. Ja neljakordne. Ja kuuekordne. Kuni korvikeses aamike klaasikergitajate vahel oli kogu oma vedeliku aurude vastu vahetanud.

Aga nõnda auru alla nagu lagisevad rongirattad ei köetud sellest nelikust küll kolmegi.

Pilt, kus Leopardo valmistab pommi

Olgu teistega kuis tahes, aga vähemalt lastist vabanevad rohelised ampullid võisid enesega enam kui rahul olla. Enne kui nad kõliseses pingi alla kolisid.

Pumpsti! korkis suurem karumõmm kolmanda rööpaõli lahti. Kummaline, aga paistis, et talle mekkis seda enam. Kuid põhjus võis olla rohkem tundeline ehk regionaalpoliitiline. Igal juhul näis ta eiravat tummiselt mõistatuslikku, kuna sealsamas liisuvat maitseülejäaki, mis viitas küll sõna otseselt saapariigile, aga vaevu sellelt eeldatud veinikultuurile. Tema partner, kes oleks ilmselt eelistanud oma peitliteradega pigem *birra* vahtu lõigata, säilitas siiski vennaliku ükskõiksuse. Prillipapad jäid targu äraootavale istekohale.

Väljast kostis pikk jäme vile. Arvatavasti oli selle autoriks vedur. Akna tagant hakkasid möödlema linnaäärsed, staadionstaadionilt üha kõrgemaks kerkivad luitunud majad ja nõgised tööstushooned. Angaarid ning depood. Pöõgi- või paplipalistuses autoteed ristlesid ja rästlesid üha sagedamini.

„*Bologna Centrale*,” rõhatas must veinilemb ootamatult. Ta härgas end vastutahtsi püsti, sulges äkilise tõmbega akna ning vihistas sellele kardinad ette. „Vaksalites me ei vaata ega astu ku-

peest välja!” Ligikaudu selline võis olla tema akustilise kärgatuse tähendus.

Juna aeglustas kuulekalt käiku, hoolimata rataste kriiskavast protestist.

„Pagan võtku!” purtsatas Leopardo südametäiega, „unustasin täielikult oma paisuva eesnäärme!”

„Niisiis ka oma pitsitavad kusejuhjad? Prostatiiit, teada värk!” itsitas Siegfried, ent osavõtlikult.

„Jah, prosta mis prosta! Eks nüüd pea jalad risti ajama ja hinge kinni hoidma.”

„*Ave, Caesar, te salutant morituri!*” pilgutas tohter talle kelmi-
kalt silma, millega ühtlasi toetas triviaalset tsitaati. „Jääme põnevusega ootama, millal Te bioloogiline pomm siis lõhkeb.”

„*Ave, Maria, tõepoolest!*”

Valvemeeskond kiristas kihvu. Kuid neil ei olnud hetkel pisi-
asjadeks mahti. Musta mantliga mees väljus koridori ja tõmbas ukse selja taga prauhti kinni. Ilmselt jäi ta teisele poole vahti. Tema pruun ligikaudne teisik võttis sarnase valveasendi seespool, turjaga kergelt vastu piita nõjatudes.

„Kuigi meie truud kannupoisid meid põlgavad, on meil nende üle ilmne mõju. Ning vaieldamatu isikupuutumatus,” järeldasid vanamehed solidaarselt, kuigi mitte verbaalselt.

Veel mõned hingetõmbed ja ohkiv lokomotiiv suri välja – kuskil aegruumis eespool nagu dinosaurus. Tagumise vaguni tagumisest aknast aga vedru veel välja ei visatud. Otse vastupidi: õues löid sumisema mesilassülemid ja perroonil võbelev vedru hakkas ennast hoopis ustest sisse pressima. Justkui Leviaatan molluskeid imes vagun endasse latsutavat planktonit, klappide mätsudes ja õõnsuste kõmisesedes. Minutit viis. *Bis. Tris.*

„*Il treno per Roma parte dal quarto binario* – ahh!” ümises Siegfried unelevalt, mõnuga järele aimates valjuhääldaja luulelendu.

„Jah, kas ei kõla romaani rütm kui kaunis muusika: *Señores pasajeros: embarque para la puerta número cuatro!*”

„Kas mitte *por la puerta*? Ega ma ka ei tea tegelikult.”

„Ei... jah... Mul on vist mingi katalaani kõla kõrvus. Väravad on ikka lennujaamas. Hispaania perroom oli vist *el andén*... Siin *il binario*, eks ole? Sel juhul *por el andén* ilmselt – lahkub neljandalt ooterajalt? Ei ole veel oma uue elupaiga lingvistika nüanssidega kodunenud... Ma ei käi ju palju väljas, istun peamiselt kaitsemeeskonna selja taga. Juba ära harjunud, aga ikkagi tülikas. Aga kui me eelolev üritus õnnestub, on mul suur lootus palju kindlam kodu hankida. Heal juhul juba järgmisel kevadel, muide.”

Jaamakorraldaja tiristas kuulivilet.

Uksehoidja pruun käsi krahmas instinktiivselt kabuuri järele.

Pilt, kus ilmub nunnlummutis

Plekist brontosaurus puhkis omale eluvaimu sisse tagasi ning kuulekad sabalülid nõksatasid paigast. Tume sajand tõmbas trammiga traadid tema pikas selgroos. Veerem võttis oma põhifunktsiooni jälle põhjalikult käsile.

Maharahunenud või pigem rahustatud koridorist kostsid äkitselt nõudlikud kontsaplaksud, mida saatis stiletode erutav klõbin, justkui oleks pahane pelikan peksnud toonekurega duetti.

Hetk pärast kraaksatavat võidutervitust lükati uks energiliselt valla ning kupeesse vupsas kummeeritud munklummutis. Õieti küll aroomierootiline nunnlummutis, nagu peagi selgus. Või lihtsalt niisama lummutis, kuna vaevalt et nunn, vaid rohkem rohelli draperii alt välja kooruv hästisäilinud roosinupp. Ehk sinises tualetis ja leekivas frisuuris apetiitne noordaam, pruntis kirsimummuke kesk aleksandrikooki kui mahla nõrguv iminapp.

„Toho till laes!” kostaks selle peale mõnigi rahvasuu. Midagi taolist me taatidel igatahes mälusopist üles kerkis, kui karvane King Kong mitte just pelgliku preili tema kattevarjust lahti krabistas. Milline kompu – *bonbon*!

„Härrad koosviibijad – tere hommikust! Minu nimi pidavat olema Bellevue. Loodan, et säärane tobedus on teile vastuvõetav.

Minul endal on küll suuri raskusi, aga pole vist, kellele kaevata,” haaras kaunis Ariadne kohe härgadel sarvist. Ja mässis nad kiiresti oma kassikangasse.

„Mina kui tõusev naisõiguslane ei pea ometi ootama, millal teie, paadunud patriarhid, mind esimesena tervitate.”

Veendunud vilumusel lasi emane isastel oma võrkkindale suud anda, mis pooltel juhtudel ka galantselt õnnestus.

„Aga – oo! Keda ma näen! Ega ometi mitte? Mina kui arenev psühhooteoretik ei saa ju ometi eksida! On see unes või ilmsi?”

„Jah, armuline... kas preili?...”

Bellevue noogutas ripsmete rabinal.

„... Te tõepoolest ei maga. Kuigi Teie unenägudega tegeleme loodetavasti hiljem. Sest minap see olen – Siegfried ise!”

„Ooo–llall–llaa... milline auuuu!... Milline enneolematu võimalus! Minu intuitsioon ei petnud mind. Tasus tõesti pingutada, et siia saada.”

„Ning Teie?... Mu jumal!... Ma vist ikkagi hallutsineerin?... Näpistage mind kuskilt... Mina kui radikaalne demokraat ei tohi ometi loota, et... et... et viibin ühes seltsis... Kuulge, see on ju midagi maailmarevolutsioonilist! Kas ma ei ole Teid varem kogemata mõnes Pariisi kohvikus kohanud?”

„Just nii, sõber seltsimees, seep see on! Leopardo – meie peatse ühise, ehkki tundmatu ürituse tagasihoidlik teener,” väristas teine kõnetatu meelitatult ninasõrmeid.

„Olge hea, kamraad Leopardo, ih-ih-iii... Puudutage mind... näiteks põsest,” kallutas õhetav naine oma sireda suhkrupalge tudiseva habemekolmnurga poole. „Kinnitage mulle, et Te ei ole iseenda teisik, mõni silmamoondaja või rääkiv vahanukk.”

„Ma ei saa Teile ajalooliselt kinnitada, kas ma ei ole juhtumisi olnud petis või topis. Aga iseenese teisik olen ma parajasti küll. Koopia omaenese luust ja lihast. Ehk õieti see, mis kunagisest kuulsusest järele on jäänud. Paljas ja näljas – mälestuspilt.”

„Aga kuidas Teie siis siia sattusite?“ päris Siegfried teiste kudrutamise vahele. „Kas tõsteti Bologna ülikoolis loengusaalist välja? Üksildasi rändavaid vanamehi lohutama?“

„Kas just tõsteti... kes mind õite sundida saab?... Võib-olla tõstsin hoopis iseend... Ainult et mitte siin, vaid ikka Pariisis. Otse *ex cathedra*, oma filosoofiaplikade eest. Te muidugi mõistate, et mul ei ole võimalik lähemalt seletada... vaikimisvanne... Vist teil nõndasamuti, härra Siegfried ja seltsimees Leopardo?“

„Mõhõh,“ mõmisesid mehed.

„Aga kuhu me siiski suundume ja mis asjus lähemalt? Nagu ma taipan, ei ole seda võimalik ka Teilt välja uurida? Vähemalt esialgu? Kuigi olen tänulik, kui keegi saab pakkuda mõne lähema viite. Minu ettekujutus on senini üsna ähmane, kuid projekti profiil tundus väga fastsineeriv. Ja nagunii igatsen ma Veneetsia järele – põikan pärast sealt kindlasti läbi.“

„Kahjuks ei mõista aidata. Ainult üldsõnaline instruktaaž. Oleme küllap samas seisus mis Teiegi,“ vastasid kaks meest nagu üks mees, kolm lauset ees.

„Aga allkirjad on antud ning tuleb, mis tuleb. Poliitiliselt siiduv.“

„Mingi sümposion, väga kitsas ringis. Igal juhul psühhoanalüütiline, kuidas muidu.“

„Sotsiaalpsühholoogiline.“

„Ei enam praegu.“

„Täiesti salajane! Loodame, et sellega ka otsustav ja põhjustav.“

„Kui vähemasti oleks teaduslikult väärtuslik.“

Savikarva villane, kes ikka veel preili selja taga seisis, kõhatas karmilt ja sundis naist ümber pöörama. Võitnud vuntsikesed lõikasid õhku veidi veiniaurused, kuid seda kainestavamad õpetussõnad.

„Esiteks – te lõpetate nüüd oma prantsuskeelse pudrutamise. Töökeeleks on suursaksa ja ma ei pea seda rohkem meenutama. Ainult tehnilisel vajadusel on lubatavad teised keeled – viimases

järjekorras konnaõgijate ja süfliitikutega oma. Kuigi ma ei tea selleks põhjust olevat. Selline on protokoll ja te teate oma seotuse määra. Sisulise küljega meie siin ei tegele, selleks on kohapeal teised.“

Lastes kõrgil ilmel ja karmil käsul nääpsukesele naisterahvale mõjuda, lisan taskufüürer pärast rõhuvat pausi: „Ja nüüd sinu pass, palun!“

Pahviks löödud Bellevue pabinas sõrmikud sobrasid ridikulis – tulemusteta. Ta vaatas abitult üles oma kohvri poole, mille teine jõmm oli pagasiriulile vinnanud. Suur tüdruk tuhnis uuesti oma küütlevas käekotis, kuni tööpoolest tõmbas ühest varjulisest vaheldist välja nõutud dokumendi.

„Olge nii kena ja vabandage mind! Sõiduärevus.“

Rahuldatud ülemus torkas kärsitu kärsa reisipaberisse.

„Mis on sinu sünniaasta?“

„Tuhat üheksasada kaksteist, nagu näha.“

„Halvasti on näha! Kus panni all sul see on vedelenud? Kas null kaks, kaksteist või kakskümmend kaks?“

„Seda et... kas ma olen kolmkümmend kuus, kakskümmend kuus või kogunisti kuusteist aastat vana? Eelistan loomulikult viimast – see näib kõige tõesem. Kas härradele ei tundu?“ tegi Bellevue suud ja silmi ning keerutas muudki.

„Suu kinni!“

„Jah – ma muidugi vabandan! Aga kas saab siiski nõustuda otsese solvamisega. Sellist kokkulepet ei ole minuga keegi sõlminud, et te teaksite. Kuigi tingimisvõimalus oli tööpoolest väike. Ma siiski eeldan kodanlist respekti ja inimlist hingamisruumi. Olge nii lahked, armulised – nagu Taaveti, nõnda ka aaria soost. Kas kirjutate selle kõrva taha või nina peale?“

Pruun gorilla ühmas ülbelt ega suvatsenud sõnaga vastata – aitas leegiheitjastki. Ta pistis boheemlase passpordi põue ja sättis end pingile, särav säärsaabas põlvel. Sest midagi oli tal jälle tarvis märkmikusse kirjutada.

Nii nagu nokk vajus kinni, kerkis saba lahti. Must liigikaaslane tõusis üles, haaras Bellevue paljastest õlanukkidest ning surus ta oma arust õrnalt Leopardo kõrvale istuma. Seejärel kiikas ta aknakardina vahelt välja ja kuulutas peagi kõuehäälel: „Imola! Forlil tuleb peatus!” Ning lasi hommikuvalguse taas sisse elama.

Tume mees valas Bellevuele klaasitäie tumedat laket ja pakkus juustu- ning urjukikorvi. Naine võttis pokaali mossitades vastu ning haaras teise käega mõned mandlid ja rosinaid. Nuusutanud nina kirtsutades põgusalt vedelikku ja seda pikil mokil igaks juhaks isegi mekkinud, jätkas ta melanhooolselt.

„Ma olen õppinud klaverimängija. Pean tunnistama, et minu maitsele sobib enam klassikaline harmoonia, vähem avangardne kakofoonia. Loomulikult ma kahetsen seda puudujääki oma tundedekasvatuses, kuid mis parata. Usun, et kohalik provints suudab edaspidi ka midagi vanamoelisemat pakkuda.”

Kuni Faenzani tossutati enam-vähem vaikides.

Taamal roomas rongiga võidu ruske mäeahelik nagu krobeline päevakoer. Vana, täissöönud ja laisk, mistõttu jäi pidevalt maha. Aga kuna tõugu pea ulatas kaugele silmapiiri taha, oli ta sellegipoolest võidumees. Mine püüa kinni.

Nisuoras, künnivaod, rohunurmed... Üle hektarite laialipillatud talusaared või suuremad sipelgasülemid. Mida enam päikese poole, seda rohkem hakkasid harjutama rivisammu ka viinamarjade faalanksid. Tugevad käevarred kaaslaste õlgadel vihtusid risti-põiki rivitantsu tsitruste kogukonnad. Kui risti, siis otsekui turuletile joondatud juudiküünlad. Kuid põiki, siis justkui kaamelite litsutud karavanid. Mediterraanne maastik, sest pea see merigi vastu ei mühise – soojadele Lähis-Ida ja Aafrika kõrbetuultele valla.

Pilt, kus kardinal on ees

Siegfried kraamis lagedale mingi raamatuliistaka ja püüdis end lugema meelitada.

Ajalehe taga nihelev Leopardo silmas vilksamisi, et naaber võttis käsile mingi vana uudisjutu *Der Tod in Venedig*. Sellega kukkus tema karikasse eelviimane piisk. Ta lahkus koos saatjaga kärsitult koridori, kepistet ja keebistet. Hulga aja pärast ehk tagasisaabununa oli ta mõneti lustakam ehk lepitet ning seebitet.

Bellevue ümises endamisi – vist Wagnerit.

„Forlil!”

Mustsärklase põsepõied kiirgasid kui lihavõttemunad. Ta kummardus aknale lähemale, et laial rinnal väljavaadet nautida. Tema õnnetunde põhjus ei vajanud pikalt mõistatamist, sest selgitus purskus välja kui taltsutamatu tuhapilv Vesuuvi suust.

„*Il Duce* kodupaik! Ta sündis ju siinsamas – Predappios, Forlimpopoli all!”

Kolm või enamgi korda lasi ta *Partito Nazionale Fascista*’l elada, ehmunud pompeilaste kõrvu kõuemürinale ohvriks tuues. Võimas tundus teiste trumminahkadel lahingusignaali põristada.

No nii. Vähemasti reisi lõpp arenes vaatamänguliselt ja sujuvalt, kuivõrd järgmine peatus tehti juba mõne minuti pärast karabinjeeride poolt piiramisrõngasse haaratud Cesena poolteivasjaamas. Tegu paistis olevat sõiduplaanivälise seisakuga, sest peale erikupee rahva ei astunud maha ega tõusnud peale ühtegi teist passedžeeri. Miks *Ferrovie dello Stato* ehk Riigiraudteed end nõndaviisi kamandada lasevad? See küsimus ei jätnud vahialuste hinge taas mitte painamata, vastuoksa nende vahtide ametiuhkuse premeerimisele.

Varjunud kottis kapuutside alla, jäid vagurad kerjusemungad vagunite sabas oma lahkumisminutit ootama. Kuid see saabus juba mõne sekundi pärast. Sest FFSS tõestas, et ta ei areta ainult rohelist kapsausse, vaid ka vilkaid jaanimardikaid. Silmapilk või paar ja juba vilgutab ta vilinal oma eemalduvat päratuld.

Vaevalt et avanes vähimatki võimalust üle rööbaste põgeneda – *Vietato attraversare i binari*. Ega paistnud läheduses ka ühtki päästvat salakäiku – vähemasti puudus sellele osutav viit *Sotto-passagio*.

Jaamahoone kõrval passis saabujaid pimendatud tagaakendega limusiin. Kas koguni mitte Mercedes-Benz 770? Klantsiv ületoidetud kaheksasilindrine, valitsejate salong. Selliseid ei öötsunud ilmas ringi vist rohkem kui sada tükki? Jalustrabatud konvoeeritavad kamandati tagaustest sisse, nende kohvrid aga pressiti pakiruumi. Õnneks mitte vastupidi, sest mahtunud ju oleks. Ometi ei olnud, kellega südamest hüvasti jätta, saati veel tere öelda. Sest ei autojuhti ega tema juhti võinud tagaistmele maandujad vahekar-dinate tõttu näha.

„*Dummheitskartinen*,” nõksatas Siegfried lõuaga kattevarjude poole ja loksutas keelega oma kihelevaid proteese.

„Vabandage, mis?” päris meeste vahelt erutatud Bellevue, kui võrd mootoriröögatus summutas naabri hääle.

„Lolluse kardinad. Nõnda tavatses ütelda mu auväärt kool-meister, kui mõne poisi sassis seitel või löikamata lokid ta lauba ära varjasid. Me kutsusime teda Aristotoks. Otsaesine pidi ikka vaba olema, et tarkus välja paistab. Ma muidugi ei tea, kas see kehtib ka varjulises naistemaailmas, aga isiklikult soovitan.”

„Ah soo! Ehk oskate lisaks soengumoele ka lõhna- või suuvee kohta mõnda esivanemate kasulikku nõu anda?”

Malbe vastus mattus mootorimörinasse.

Maanteelõvi küünistas paigast nagu musta välgu kehastunud unelm. Võimas kiirendus tõmbas kleenukestel kompanjonidel kõhukoopast kui kraanakonksuga läbi. Tõeline kohtumine tehnikaga algab ikka kehast.

Kogu järgmise hämara liiklusvahetunni juurdles Leopardo hämmeldunult selle üle, mis pagana päralt see olukord talle am-mukadunud vana-vanaema meenutas. Millest see arusaamatu ja veider seos? Kas ringiliikuvast pigimütsist maakamaral? Kuid seda kandis ju vanaisa, mitte aga tema ema. Või oli tal pigirätik?

Kindlasti, aga ei mäleta. Ronkmust kleit luitunud päevapildil. Eluvaevast jooneks tõmbunud suu kipras eebenikulmude all. Kas ta armastas mind süles hoida? Peaks Siegfriediga hiljem arutama, kuidas sellised kangastused üles tulvavad, mis ei kao enam nii kergesti silme eest.

Ei tea, kas meie psühhiaatril on astma? Hingeldab aina vaevaliselt. Ja mida see teises või kolmandas nooruses preili itsitab just-kui plika? Skisofreenik? Kas ärajäänud päevad muutuvad nüüd ööks? Mis on kogu selle palagani mõte? Ning kuhu meid üldse veetakse? Kuke suhu? Või piinamisele? Tapale – *bože tvoi!*... Võhmale võtab.